

Зарубіжні авторські зібрання

Абрагам Грейс
МЕРРИТТ

**СІМ КРОКІВ
СІМ КРОКІВ
ДО САТАНИ
ДО САТАНИ**

Харків
«ФОЛІО»
2025

Розділ 1

Годинник ударив восьму, коли я вийшов із дверей Клубу першопрохідців і зупинився, споглядаючи вниз уздовж П'ятої авеню. Зупинившись, я знову усіма фібрами відчув неприємність стеження, що дивувало й турбувало мене останні два тижні. Дивна зимнота, що поколює десь під шкірою з того боку, звідки стежать; якесь незвичайне відчуття дзвінкої напруги. Особлива чутливість, властива людям, які більшу частину свого життя провели в пустелі або в джунглях. Повернення до якогось примітивного щостого чуття: всі дикуни його мали, доки не познайомилися з напоями білих людей.

Кепсько, що я не міг локалізувати це відчуття. Воно накочувалося на мене зусібіч. Я оглянув вулицю. Три таксі стояли біля узбіччя поруч із клубом. Усі вільні, а їхні водії жваво теревенять один із одним. Не видно жодних зівак. Два стрімкі автомобільні потоки рухалися вгору і вниз по авеню. Я вивчив вікна протилежної будівлі. Жодного сліду наглядачів.

І все ж за мною уважно стежили. Я це знав.

Це усвідомлення приходило до мене за останні два тижні в різних місцях. Час від часу я відчував присутність невидимих шпигів у музеї, куди прийшов поглянути на юнаньські нефрити: саме я дав можливість старому дучі Рокбілту помістити їх тут, що помітно посилило його репутацію філантропа; це відчуття приходило до мене

в театрі та під час прогулянки верхи парком; у брокерському офісі, де я спостерігав за тим, як гроші, зароблені мною на нефритах, перетворюються на ніщо в грі, про яку я — змушений це визнати — знав менше, ніж нічого. Я відчував стеження на вулицях, але цього варто було очікувати. Але відчував нагляд і в клубі, а от цього очікувати було неможливо, і це турбувало мене найбільше.

Атож, я перебував під безперервним наглядом. Але чому?

Сьогодні ввечері я вирішив це дізнатися.

Від дотику до плеча я аж підстрибнув і всунув руку під плащ, де висів пістолет. І відразу ж збагнув, наскільки відчутно загадка подіяла мені на нерви. Повернувшись, я дещо дурнувато усміхнувся величезному Ларсу Торвальдсену, який лише кілька днів тому повернувся до Нью-Йорка після дворічного перебування в Антарктиді.

— Нервуєш, Джиме? — запитав він. — У чому річ? Залив баньки?

— Нічого подібного, Ларсе, — відповів я. — Гадаю, просто надто багато міста. Постійний гамір і рух. І надто багато людей, — додав я зі щирістю, про яку він навіть не підозрював.

— Боже! — вигукнув мій співрозмовник. — Як на мене, то це ж добре! Я цим просто об'їдаюся після двох років самотності. Але, мабуть, за місяць-два відчуватиму те саме. Я чув, що тобі незабаром знову в дорогу. Куди цього разу? Назад до Китаю?

Я похитав головою. Не хотілося казати Ларсу, що напрямок, у якому я вирушу, цілком визначиться тим, що мені підвернеться за певний час, коли я витрачу шістдесят п'ять доларів у гаманці та сім двадцятип'ятицентовиків і два десятицентовики в кишені. — У тебе що, неприємності, Джиме? — він уважніше поглянув на мене. — Якщо так, то я був би радий допомогти.

Я знову похитав головою. Всі знали, що старий Рокбілт був надзвичайно щедрим через ці пекельні нефрити. Та в мене своя гордість, і хоча мене вразило миттєве зникнення золотого запасу, який я розраховував перетворити на бар'єр перед будь-якими турботами на все життя, щоб бути незалежним від різних обставин, я все ж не мав наміру розп'якати Ларсові про свою дурість. До того ж справи зовсім не такі безнадійні, і я не якийсь бездомний волоцюга в Нью-Йорку. Щось та й трапиться.

— Зачекай мене, — сказав мій приятель, коли хтось гукнув його з клубу.

Але я не став чекати. Ще менше, ніж про свою невдачу, мені хотілося розповідати йому про моїх спостерігачів. Я почалапав вулицею.

Хто ж стежить за мною? І навіщо? Хтось із Китаю іде за мною від тієї найдавнішої гробниці, де я дістав скарби? Кі-Ванг, звісно, розбишака, хоч і здобув гарну освіту в Корнуоллі, не посилав би за мною шпигунів. Нашу, скажімо так, угоду, хоч і незвичайну, він вважав завершеною, попри свій програш. Яким би безчесним він не був у картах, це не той чоловік, який порушує своє слово. Цього я певен. До того ж він не зволікав би так довго з ударом. Ні, це не люди Кі-Ванга.

Був також і цей липовий арешт у Парижі, який мав усунути мене на кілька годин; про це свідчив стан кімнати та багажу, коли я повернувся. Повернувся, безперечно, набагато раніше, ніж сподівалися злодії, позаяк швидко викрив фальшивку; свою раптову появу, незважаючи на болісний ножовий поріз, я згадував із задоволенням: в одного з моїх вартових була зламана шия, а в другого голова мало про що зможе думати ще кілька найближчих місяців. Була й інша спроба: автомобіль, яким я їхав на пароплав, затримали між Парижем і Гавром. Спроба могла б бути успішною, якби брошки з нефритами не були запаковані

в багаж знайомого, який добирався до того пароплава звичайним потягом; до речі, він вважав, що везе старовинний посуд; ніби я не довіряю його іншому супроводу.

Цікаво, спостерігачі належать до тієї самої банди? Вони повинні знати, що тепер нефрити не в мене, вони у безпеці в музеї. Тож я не маю тепер цікавити тих розчарованих панів, якщо, певна річ, вони не хочуть помститися. Але це не пояснює постійне, вкрадливе, терпляче стеження. І чому вони не вдарили раніше? Адже мали для цього безліч можливостей.

Що ж, хоч би ким були ті спостерігачі, я вирішив дати їм змогу дістатися до мене. Я оплатив усі рахунки. Шістдесят шість доларів і дев'яносто п'ять центів у кишені становили все моє земне багатство, але жодних боргів я не мав. У який би невідомий порт я не прямував із обламаним рангоутом і спустошеними покладами, за мною не залишалося невиконаних обіцянок.

Авжеж, я вирішив виманити ворога з укриття, якщо це, природно, ворог. Я навіть вибрав місце, де це має статися.

В усьому Нью-Йорку самотня місцина о восьмій годині жовтневого вечора, втім, як і будь-якого іншого, та, що вдень найбільш людна. У нижній частині Бродвею, що втратила денні орди, були мовчазні стіни, подібні на каньйони, а менші каньйони, що його перетинають, спорожнілі й тихі, на відміну від їхніх диких побратимів. Саме туди я й намірився піти.

Коли повертав на П'яту авеню від Клубу першопрохідців, повз мене пройшов чоловік, чия хода і постава, фігура й одяг видалися мені дивовижно знайомими.

Я зупинився, спостерігаючи, як він неквапливо підіймається східцями клубу.

Потім, дивно занепокоений, пішов далі. Щось напрочуд знайоме, лячно знайоме було в цьому жевжику.

Що це? Прямуючи до Бродвею, я продовжував відчувати присутність шпигів.

Але тільки-но дійшов до міської ратуші, то второпав, що саме мені здалося таким знайомим. Це усвідомлення викликало щось на кшталт шоку.

У ході та поставі, у фігурі й одязі — від легкого брунатного плащика та м'якого сірого капелюха до міцного малаккського ціпка — цей чоловік був... мною!

Розділ 2

Я зупинився. Найприродніше припустити, звісно, що подібність випадкова; випадковість украй рідкісна, але все ж можлива. У Нью-Йорку щонайменше п'ятдесят людей, яких можна сплутати зі мною, якщо не придивлятися. Але шанси на те, щоб схожий на мене чоловік зараз був так само одягнений, прямують до нуля. Однак це можливо. Що ще можна припустити? Навіщо комусь свідомо копіювати мене?

Але з другого боку, навіщо комусь спостерігати за мною?

Я нерішуче зупинився: чи не сісти в таксі й не повернутися до клубу? Розум нашіптував мені, що я бачив незнайомця лише мить, що, можливо, мене обдурила гра світла та тіні, що подібність — лише ілюзія. Насваривши свої напружені нерви, я почвалав далі.

Минувши Кортленд-стріт, я зустрічав дедалі менше пішоходів. Церква Святої Трійці нагадувала сільську каплицю. Мовчазні скелі будівель численних офісів оточили мене, і я відчув задушливий тиск: будинки ніби спали й уві сні розгойдувалися; їхні незлічені вікна були схожими на засліплені очі. Але якщо вони й були сліпі, то інші

очі, що ні на мить не відривалися від мене, такими аж ніяк не були. Їхній погляд ставав пильнішим, напруженішим.

І ось уже нема нікого довкола. Ні поліціанта, ні бодай сторожа. Я знав, що сторожі сидять усередині величезних кам'яних фортець капіталу. Я затримувався на кожному розі, даючи спостерігачам змогу вийти невидимими і стати видимими. Та, як і раніше, нікого не бачив. І, як і раніше, чиїсь погляди не відривалися від мене.

З почуттям деякого розчарування я дійшов до кінця Бродвею і поглянув на Беттері-парк. Він був безлюдним. Я підійшов до стіни гавані і сів на лавку. Пором, що прямував до Стейтен-Айленду, нагадував великого золотистого водяного жука. Місяць уповні проливав потік срібного вогню, що тремтів на хвилі. Було дуже тихо, — настільки тихо, що я чув віддалений дзвін Святої Трійці, — бамкнуло дев'яту годину.

Я нічого не чув, але зненацька усвідомив, що поряд зі мною хтось сидить. Приємний голос попросив прикурити. У вогні сірника, піднесеного до цигарки, я побачив смагляве аскетичне обличчя, гладко поголене, рот і добрі очі, причому очі трохи водянисті, як від напруженої роботи. Рука, що тримає сірник, довга, струнка і добре доглянута. Вона справляла враження незвичайної сили — рука хірурга чи скульптора. «Безперечно, професіонал», — вирішив я. Цю думку підтверджували плащ-накидка і м'який темний капелюх. Широкі плечі під плащем відповідали враженню надзвичайної фізичної сили.

— Прекрасна ніч, сер, — він відкинув сірника. — Ніч пригод. А за нами місто, в якому можливі будь-які несподіванки.

Я глипнув на нього уважніше. Дивне зауваження, особливо якщо взяти до уваги, що я, безперечно, вийшов сьогодні саме в пошуках пригод. Але що, зрештою, у цьому дивного? Може, в мені промовляє перебільшена

підозрілість? Він же не міг знати, що привело мене в це мовчазне місце. Та добрі очі й обличчя змусили негайно відмовитися від цієї думки. Якийсь учений, можливо, вдячний парку за його тишу.

— Он той пором, — він вказав на гавань, вочевидь не підозрюючи, що я його вивчаю. — Скарб потенційних пригод. У ньому мовчазні александри, безвісні цезарі та наполеони, незавершені ясони — і кожен майже готовий відвоювати золоте руно, як і елени та клеопатри, що не відбулися, і бракує дрібниць, щоб довершити їх і відправити завойовувати світ.

— Яке щастя для світу, що вони не завершені, — засміявся я. — Скільки часу потрібно, щоб усі ці цезарі, наполеони й інші вчепилися б один одному в горлянки і світ запалав би у вогні?

— Анітрохи, — серйозно відгукнувся він. — Анітрохи, якби вони перебували під контролем волі й інтелекту більшого, ніж сума їхніх воль та інтелектів. Мозок, могутніший, ніж усі вони вкупі, розум, що планує за них, воля, міцніша, ніж їхні волі, здатна змусити їх виконати ці плани достеменно так, як їх склав грандіозний мозок.

— В результаті, сер, — заперечив я, — з'являться не суперпірати, суперзлочинці та суперкуртизанки, про яких ви казали, а суперраби.

— Не менші раби, ніж будь-які інші в історії, — зауважив він. — Персонажі, яких я назвав би типовими, що завжди перебували під контролем провидіння — або Бога, якщо віддаєте перевагу цьому терміну. Воля й інтелект, про які я кажу, діятимуть ефективніше, вони розміщені в людському черепі завдяки помилці сліпої долі або Господа, який, природно, якщо він існує, повинен спостерігати за безліччю світів, і в нього немає можливості надто уважно стежити за кожним індивідуумом, що населяє ці незліченні світи. Ні, мозок, про який я кажу,

використовуватиме таланти своїх слуг якнайповніше і не витрататиме їх надаремно. Він гідно і справедливо нагороджуватиме їх, а коли покарає, то кара буде справедливою. Він не розсіюватиме тисячі насінин за волею випадку, бо лише небагато з них знайдуть родючий ґрунт і проростуть. Він відбере кілька, підбере їм ґрунт і стежитиме, щоб ніщо не заважало їм рости.

— Такий мозок був би більшим за долю або Всевишнього, якщо ви віддаєте перевагу цьому терміну, — поділився я. — Повторюю: мені це здається надбрабством. Як добре для світу, що такого мозку не існує!

— Аякже, — він у задумі затагнувся, — та, бачите, він існує.

— Невже? — я намагався збагнути, чи не жартує він. — І де ж?

— Це ви скоро дізнаєтесь... пане Кіркгеме, — холодно зронив він.

— Ви мене знаєте! — на якусь мить мені здалося, що я не дочув.

— Дуже добре, — відповів він. — І той мозок, у чиєму існуванні ви сумніваєтеся, знає про вас усе, що потрібно знати. Він запрошує вас. Ходімо, Кіркгеме, вже час!

Он воно що! Тож я зустрів того, кого шукав. Вони — ким би не були — нарешті виступили відкрито.

— Хвилинку, — я відчував, як при звуках цього зарозумілого голосу, який щойно здавався мені таким ввічливим, у мені прокидається гнів. — Хто чи що не послали б вас, ні він, ні ви не знаєте мене так, як вважаєте. Дозвольте вам сказати, що я не йду нікуди, якщо не знаю, куди саме йду, і зустрічаюся лише з тими, з ким хочу. Скажіть, куди хочете мене відвести, до кого та навіщо. Тоді я вирішу, чи відповісти мені на те, що ви назвали... гм... запрошення.

Він спокійно вислухав. Раптом його рука піднялася і перехопила моє зап'ястя. Я зустрівся з багатьма

ЗМІСТ

Розділ 1	3
Розділ 2	7
Розділ 3	17
Розділ 4	27
Розділ 5	37
Розділ 6	48
Розділ 7	59
Розділ 8	72
Розділ 9	83
Розділ 10	89
Розділ 11	99
Розділ 12	104
Розділ 13	118
Розділ 14	136
Розділ 15	152
Розділ 16	166
Розділ 17	179
Розділ 18	185
Розділ 19	190
Розділ 20	207